

ROBERT SVALGAARD:

Strandkontrollør Carl Lauritz Bolvig *Klitmøller*

BLANDT de toldtjenestemænd, der i forrige århundrede var ansat på vesterhavskysten i Thisted amt (Agger, Stenbjerg, Klitmøller, Hanstholm, Vigsø, Lildstrand, Thorupstrand og Slettestrand), var C. L. Bolvig i Klitmøller utvivlsomt den mest kendte og på sin tid den mest omtalte. Bolvig var en personlighed, der foruden sin stilling ved toldvæsenet tillige varetog hvervet som leder af 3 redningsstationer samt af et bjergelav.

Carl Lauritz Bolvig blev født den 11. oktober 1806 på gården "Tveden" i Karup sogn i Vendsyssel. Kun 12 år gammel kom han ud at sejle, idet hans far blev medejer af en fiskekvasse og derfor solgte gården og flyttede til Bangsbo. Efter i flere år at have sejlet med forskellige skibe blev Bolvig fører af faderens skib og fortsatte hermed, indtil han den 26. februar 1831 blev ansat som konstitueret toldbetjent i Vejle.

I denne by udførte Bolvig sammen med kontrollør Ipsen et energisk arbejde for at bekæmpe smugleri og illegal brændevinsbrænden. De 2 mænd tog mangen en hård tørn for at afsløre de omfattende ulovligheder, men efterhånden lykkedes det også for dem at gøre smuglerhåndteringen til et farefuldt erhverv for dets udøvere.

På den jyske vestkyst var forholdene imidlertid ikke meget bedre. Smugleriet florerede til stor skade for statskassen. På den tid fandtes der i Danmark både indførsels- og udførselstold, så der var penge at tjene ved ulovlig ind- og udførsel af varer. Et af de steder, hvor det var galt, var i Klitmøller, der dengang ikke som i dag var et fiskerleje, men derimod en vigtig handelsplads med livlig skibstrafik på udlandet især Norge.

Her havde der siden 3. november 1819 været ansat en konstitueret strandtoldbetjent, der foruden at passe sin stilling ved toldvæsenet tillige var landmand. Told- og Consumtionsinspektør M. M. Bülow i Thisted nærrede imidlertid ikke megen tillid til denne strandtoldbetjent, og i nogle tilfælde var en underbetjent (toldassistent) fra Thisted i Klitmøller for at føre kontrol med skibsfarten. Denne situation var uholdbar i det lange løb, og toldkamret ansøgte derfor flere gange om, at der måtte blive ansat en anden strandtoldbetjent på denne plads, hvor det af hensyn til statskassens interesser var af største betydning at have en pålidelig mand.

I 1835 kom der så skred i tingene. Den konstituerede strandtoldbetjent blev afskediget den 21. april 1835, og underbetjent Jensen fra Thisted blev udkommanderet til at varetage toldtjenesten i Klitmøller, indtil en efterfølger blev udnævnt og kunne tiltræde.

Nu gjaldt det for Generaltoldkammer- og Commerce-Collegiet om at finde en mand, der formåede at gribe ind mod smugleriet omkring Klitmøller. Afgørelsen trak ud, men endelig faldt loddet på Bolvig, der havde opnået store resultater under sin tjenestegering i Vejle.

Den 31. oktober 1835 blev Bolvig beskikket som konstitueret strandtoldbetjent på Hillerslev-Hundborg

herreders forstrande med bopæl i Klitmøller. Forfatteren M. Goldschmidt nævner i sin rejsedagbog, at der i Bolvigs bestalling lå en seddel, som et af kollegiets medlemmer havde skrevet, og hvori der stod: "De kommer til en egn, hvor der er meget smugleri, men hvis De bliver Deres ed og pligt tro, skal De ikke blive glemt".

Den 1. december 1835 tiltrådte Bolvig så stillingen i Klitmøller, og underbetjent Jensen vendte tilbage til Thisted. Der kom nu en række drøje år for Bolvig, der stod helt alene derude i kampen mod smuglere og strandtyve. Befolkningen var ikke til sinds uden videre at give afkald på sine "velerhvervede rettigheder". Det er således om en af egnens købmænd sagt, at han skulle have givet sine folk besked om, at de måtte gøre med Bolvig, hvad de ville, blot de ikke slog ham ihjel.

For at kunne afpatruljere sit store kystdistrikt måtte Bolvig, som det dengang var almindeligt for strandkontrollørerne, benytte ridehest, og i sine første år derude var han bevæbnet med pistol og sabel når han red ud på inspektionsturene, der foregik på alle tider af døgnet og i al slags vejr.

En gammel skipper, der er født i Vangså (i Bolvigs distrikt) har i sine erindringer fortalt, hvorledes man der på egnen udsatte vagtposter, når der skulle smugles varer i land.

Fremgangs måden var den, at man med passende mellemrum anbragte personer på høje punkter i terrænet. Disse folk havde til opgave at holde øje med Bolvig, der enten var til hest eller kom kørende i en lille hestevogn. Den første af vagterne, der fik øje på Bolvig, rakte en arm i vejret, den næste gentog signalet, og på et øjeblik var de folk, der var ifærd med at bringe de ulovlige varer i land, advaret, og varerne kunne bringes af vejen, inden Bolvig nåede frem til stedet, hvor skibet havde lagt til.

Bolvigs ejendom i Klitmøller.
(fot. Knud Mortensen, Thisted)

For en tilflyttet tjenestemand var spørgsmålet om bolig også dengang et problem. Bolvig måtte således for at få tag over hovedet købe et hus, hvori en af egnens velhavende købmænd havde en prioritet stående. Da Bolvig nu viste sig ikke at være "medgørlig" og endda havde anholdt et vareparti tilhørende den pågældende købmand, blev han en dag i dennes butik, i flere personers overværelse - på trods af den trufne aftale om lånets

afvikling - afkrævet de penge, som han skyldte købmanden.

Det var en pinlig situation for Bolvig, der ikke var i besiddelse af beløbet og heller ikke vidste, hvorfra han skulle skaffe dette. Bolvig var tillige krænket over, at han i flere menneskers påsyn var blevet afkrævet pengene. Uden et ord forlod han butikken og var alene med sine tanker, der kredsedes om, hvorledes han skulle skaffe udvej for at kunne tilbagebetale købmanden, hvad denne havde til gode.

Da kom en person løbende, kaldende på Bolvig. Det var gårdejer Anders Faddersbøl, som havde overværet optrinet i købmandens butik. Faddersbøl var forpustet efter løbeturen, men endelig fik han vejtrækningen i ro, således at han kunne fremføre sit ærinde over for Bolvig.

Faddersbøl fortalte derefter Bolvig, at han havde nogle hundrede dalere, som han godt kunne tænke sig at låne ud i "et bette hus", hvis Bolvig kunne skaffe ham af med dem. Faddersbøl var blevet fortørnet over at se den ydmygelse, Bolvig var blevet udsat for, og tilbuddet var derfor ærligt ment. Bolvig, der var en meget ærekær mand, tog først efter nogen overtagelse imod tilbuddet, men var taknemmelig for, at han således kunne komme ud af afhængighedsforholdet til købmanden.

Som årene gik, ændredes befolkningens syn på Bolvig, og fjendtligheden skiftede til dyb respekt for den mand, der trods alles modstand havde haft vilje og mod til at gennemføre de pligter, der var pålagt ham.

Sindelagsskiftet hos egnens befolkning skyldtes uden tvivl også, at Bolvig, der som forbjerg (leder af bjergelavet) forestod udlodningen af bjergelønner for strandede skibe, var ærlig - enhver fik i rigsdaler, mark og skilling, hvad han kunne tilkomme. Uden tvivl var det imidlertid Bolvigs uforfærdethed under redningsarbejdet ved strandede skibe, der skabte den største respekt om hans navn. Gang på gang satte Bolvig livet ind for at redde de strandede søfolk. Engang da et skib var strandet i en hylende storm, og stranden var et inferno af brænding og skumpiskede bølger, der gjorde ophold på strandbredden umulig, begav Bolvig sig oppe fra klitten med et reb om livet ned på stranden, hvor han en efter en reddede skibets besætning op på tørt land.

Men lad os et øjeblik se, hvorledes forholdene var på Bolvigs tid med hensyn til skibsfarten på Klitmøller. I 1834, året før Bolvig tiltrådte stillingen i Klitmøller, var der 6 skibe hjemmehørende i Klitmøller. Med disse skibe udførtes de levende dyr samt landbrugsprodukter, som købmændene (skudeejerne) i Klitmøller opkøbte til eksport, og skibene vendte til gengæld hjem med varer som trælast, salt og jernvarer etc. Selve skibene indførte man også fra Norge.

De fleste rejser gik til norske byer som Arendal, Bergen, Kristianssand, Drammen, Egersund, Farsund, Flekkefjord etc., men også andre lande end Norge blev anløbet. Fra Riga og Memel hentedes hør, blår, hamp og rug. Til England udførtes havre samt ben fra slagtede dyr, og skibene vendte derfra hjem med kul. Også til Holland nåede Klitmøller-skibene - her hentedes tagsten.

Det var dog ikke alene de hjemmehørende skibe, der anløb Klitmøller. Også skibe fra andre pladser langs kysten, f.eks. Vigsø samt mange norske skibe lossede og lastede i Klitmøller, men fra 1835, da Bolvig tiltrådte i Klitmøller, begyndte den ændring i forholdene, der tilsidst

skulle blive skudehandelens endeligt. Det var åbningen af Agger kanalen for sejlads. I 1835 gik de første skibe gennem den kanal, som naturen selv havde skabt ved en stormflod i 1825, og snart begyndte også Klitmøller-skibene at svigte den risikofyldte anløbsplads på den åbne havkyst til fordel for de mere sikre pladser i Limfjorden og efter 1841 den nyanlagte havn i Thisted. Denne udvikling betød, at handelen flyttedes fra vestkystens handelspladser til Thisted, men for Klitmøllers vedkommende hørte skibsfarten dog først helt op omkring 1860.

For en strandkontrollør i Klitmøller var der imidlertid nok at se til. Først var der kontrollen med losning og lastning af skibene fra ind- og udland, samt toldbehandling (vejning, måling og tarifiering af de indførte varer). Dernæst de hyppige strandinger, der forekom i forrige århundrede, da sejlskibene endnu var i overtal på havene. Ved strandinger skulle Bolvig som toldtjenestemand overvåge bjergningen af skibenes inventar m.v. samt ladningerne bestående af stykgods, tømmer, planker, korn, sukker og hvad skibe iøvrigt sejlede med på den tid. Alle disse varer tilligemed de store mængder af gods, der tidligere drev i land på kysten, skulle tælles op, vejes, trælast opmåles, tariferes m.v., hvilket nok kunne give en mand noget at bestille året igennem.

I 1843 blev en del af Bolvigs kystdistrikt skilt fra og henlagt til en nyoprettet kystpost i Hansted (Hanstholm). Posten i Hanstholm, der var underlagt Bolvigs overopsyn, blev besat med en ganske ung mand, den 19-årige Frantz Christopher Bülow, der var søn af toldinspektør M. M. Bülow i Thisted. F. C. Bülow forrettede tjeneste i Hanstholm til han den 30. juli 1859 blev forflyttet til Århus og efterfulgtes af toldofficiant i Kolding, Hans Andersen Skak.

Men det var Bolvigs bedrifter som redningsmand, der gjorde hans navn kendt i vide kredse. I 1847 skænkede frimurerlogen i København et raketapparat til brug i Klitmøller. Den således oprettede redningsstation blev ved redningsvæsenets oprettelse i 1852 indlemmet i dette og samtidig oprettedes bl.a. redningsstationerne i Hanstholm og Vorupør.

Som den ledertype Bolvig var, faldt det naturligt at udnævnt ham til at lede de tre redningsstationer: Hanstholm, Klitmøller og Vorupør, og denne stilling beholdt han indtil den 12. oktober 1870, da han fratrådte efter at være udnævnt til toldforvalter i Skagen.

Ved redningsvæsenet ledede Bolvig mange redningsaktioner og havde indtil omkring 1865 deltaget i redningen af 258 personer, og personligt havde han frelst 5 menneskeliv.

Det største redningsforetagende fandt sted i 1856 - det var medens krigen rasede på Krim, og store engelske flådestyrker i Østersøen spærrede adgangen til de russiske havne. Det engelske orlogsskib "Polyphemus" var den 29. januar 1856 undervejs fra England til Østersøen med forsyninger, da det i stærk tåge strandede udfør Studebakke ved Vangså. Skibet var forsynet med 6 kanoner og havde 130 mands besætning, hvoraf de 13 mand druknede under et forsøg på i en af skibets både at føre et anker ud, for at man kunne hale skibet fri. Besætningen i 2 andre både blev liggende uden for revlerne og blev senere optaget af forbisejlende skibe, men 83 mand blev reddet ved hjælp af raketapparatet, herunder

skibets chef, kaptajn Warren, der blev indkvarteret hos Bolvig.

Der kunne nævnes mange eksempler på Bolvigs mod og offervilje under redningsarbejder, men der skal blot nævnes en enkelt stranding, fordi denne gav anledning til, at Bolvig senere blev dekoreret af den svenske konge.

Søndag den 20. december 1856 strandede den svenske jagt "Hilda" af Nyhamn ved Klitmøller. Besætningen, der var på 6 mand, blev reddet ved raketapparat, efter at den havde måttet opholde sig på vraget fra søndag aften kl. ca. 20 til næste morgen. Redningsmandskabet i land, der var under ledelse af Bolvig, forsøgte gentagne gange at komme i forbindelse med skibets besætning, men forgæves. Fra land kunne man ikke se besætningen på skibet, idet søfolkene var krøbet ind i ruffet på dækket for ikke at blive skyllet overbord af bølgerne, der stod ind over skibet. Næste morgen gik Bolvig og hans redningsmænd igen i aktion, og ved hjælp af raketapparatet lykkedes det endelig at redde de 6 svenske søfolk på det strandede skib.

Gang på gang blev Bolvig rosende omtalt i aviserne, men også på højere sted blev man opmærksom på hans virke. Den 21. maj 1851 blev han således udnævnt til dannebrogsmænd. Anledningen hertil var Bolvigs modige optræden ved en stranding i 1850. Ovrerækkelsen af dannebrogsmændenes hæderstegn til Bolvig fandt sted den 27. juni 1851 under en middag, som amtmand Rosenkrantz afholdt i samme anledning. I en smuk tale nævnte amtmanden bl.a., at det var som anerkendelse af Bolvigs fortjenester, at kongen havde skænket ham dannebrogskorset, og amtmanden ønskede for Bolvig, at denne måtte have kraft og held til længe endnu at varetage sit kald.

Den 17. januar 1857 tildeltes Bolvig derefter fortjenstmedaillen i sølv, men også fra udenlandsk side blev han hædret.

Efter redningen af "Hilda"s besætning, som tidligere er omtalt, modtog Bolvig den 26. oktober 1857 af kong Oscar den svenske medaille for berømmelige gerninger. Endelig blev Bolvig den 5. februar 1866 udnævnt til ridder af dannebrog.

Med redningen af skibsbesætningerne var Bolvigs pligter i strandingstilfælde imidlertid ikke forbi, tværtimod. Det er tidligere omtalt, hvilke opgaver han havde som toldtjenestemand i sådanne tilfælde. For en virksom mand som Bolvig var det slet ikke mu ligt passivt at stå og se på, at andre arbejdede med bjergningen, medens han selv blot skulle stå og notere op, hvad der blev bragt i land fra de strandede skibe.

Han måtte selv være med i bjergningsarbejdet. Derfor blev han medlem af bjergelavet, hvor han siden blev forbjerg, og i denne egenskab var han i årenes løb med til at redde store værdier fra tilintetgørelse.

På en tid, hvor langt de fleste af de her på kysten strandede skibe kunne betragtes som totalt forliste, blev mange strandede skibe under Bolvigs ledelse atter sat i søen og således reddet fra at blive slået til vrage eller at blive ophuggede.

Den 22. juni 1849 strandede et hannoveransk skib, kuffen "Die Hoffnung" på Klitmøller søndre strand. I april måned 1850 blev skibet, der i mellemtiden var blevet købt af et interessentskab i Thisted, atter sat i søen af Bolvig og hans mænd og sejlet til Thisted for at blive repareret. Dette

skib var herefter i mange år hjemmehørende i Thisted. "Die Hoffnung" var på daværende tidspunkt det 12. skib, som Bolvig og hans bjergere havde reddet fra totalt forlis på kysten.

Om Bolvigs arbejdsområde inden for toldvæsenet skal endelig nævnes skibsmålingen og kontrol med, at der ikke fandt ulovlig brændevinsbrænding sted. Med hensyn til brændevinsbrændingen kan det ses, at Bolvig og hans assistent i Hanstholm, Bülow, i 1848 har afgivet en rapport herom.

Også uden for toldvæsenet og redningsvæsenet var Bolvig kendt som en kongetro og pligttopfyldende embedsmand. Da krigsbegivenhederne i 1864 nærmede sig Thy, var han straks parat til at udføre de pligter, der blev pålagt ham.

Generalløjtnant Hegermann-Lindenchrone befandt sig i begyndelsen af marts måned 1864 med store styrker af 4. armédivision på Viborgegnen og var uden forbindelse med hærens andre afdelinger. For at sikre sig, ønskede generalløjtnanten at overføre sine tropper til Mors, men hertil krævedes skibe samt søfolk.

Overførelsen af tropperne og disses udstyr påbegyndtes ved Sallingsund den 13. marts 1864. Det kneb imidlertid med at skaffe de fornødne søfolk til bemanning af skibe og både, og Bolvig fik derfor ordre til at skaffe det nødvendige mandskab hertil, og snart strømmede fiskere til hjælp fra Vorupør, Vangså, Klitmøller og Hanstholm.

Da de tyske besættelsestropper rykkede op gennem Jylland, gjaldt det om at sikre de offentlige kasser mod beslaglæggelse. Toldregnskaberne m.v. fra Viborg, Holstebro, Ringkøbing og Lemvig ankom i forseglede pakker til Thisted. Pakken fra Holstebro blev dog senere efter anmodning returneret, medens pakkerne fra de øvrige byer tilligemed bøger og penge fra Thisted toldsted blev overgivet til Bolvig for at han ad søvejen kunne transportere det til København. Foruden toldvæsenets bøger havde Bolvig også i sin varetægt bøger og penge fra andre offentlige myndigheder: herredskontoret, amtsstuen og amtskontoret.

Indtil afsejlingen skulle finde sted havde Bolvig gemt sagerne i et hus i Klitmøller. Pens. maskinmester E. Mortensen, Thisted, hvis hustrus bedstemor tjente som ung pige hos Bolvig, har fortalt, at overleveringen melder, at pengene var gemt under gulvet i bryggerset i Mads Kjærs hus, der i dag tilhører maskinmester Mortensen.

Først i juli måned afsejlede Bolvig fra Klitmøller for at nå til København og aflevere de forsendelser, der var betroet i hans varetægt. Rejsen skete med skipper O. Nørsgaard fra Klitmøller førende jagten "Jørgine Dorthea" af Klitmøller, drg. 14 commercelæster.

Da opgaven var løst, vendte skipperen og Bolvig hjem til Klitmøller. O. Nørsgaard modtog betaling for rejsen, hvorimod Bolvig ikke krævede noget for sit vedkommende. Først efter at være anmodet derom, fremsendte han en regning over sine udgifter på turen, der havde varet ca. 14 dage. Det beløb, som Bolvig herefter annodede om, var imidlertid så lille, at amtsforvalteren fandt, at Bolvig "måtte have ofret af sine egne midler".

Bolvig kunne især i sine yngre år være festlig og munter. Lune havde han, det foreligger der flere eksempler på.

Den tidligere citerede gamle skipper, der har beskrevet, hvorledes smuglerierne gennemførtes ved hjælp af udsatte

vagtposter, fortæller også, hvorledes Bolvig engang narrede det bjergningsmandskab, der var sat ud til nattevagt ved den bjergede last fra et strandet skib.

Da Bolvig således inspicerede vagten, lod en af disse falde en bemærkning om, at det var ved den tid, hvor det ville gøre godt med en kop kaffe, men beklageligvis var ingen af dem i besiddelse af sukker. Hertil svarede Bolvig, at det var der råd for, idet der mellem strandingsgodset fandtes en tønde indeholdende sukker, og det kunne ikke gøre noget, om de fik et par skefulde til deres kaffe.

Senere på aftenen, da Bolvig kom igen, kunne han ikke få øje på nogen af folkene og kaldte derfor. Ude fra mørket lød et svar - det var formanden Mads Kjær, der siddende med bukserne nede om hælene, svarede på Bolvigs kalden. Bolvig spurgte om, hvor de andre var, hvortil Mads Kjær indædt arrig svarede: "Hva' ved Æ" - "Æ tænker de sidder rundt i æ klitter".

Forklaringen var den, at tøndens ikke havde indeholdt sukker, men derimod engelsk salt, der virker stærkt afførende. Dette vidste Bolvig udmærket godt, og der måtte en længere søforklaring til, før han fik sig reddet ud af den affære.

En slægtning af mig har fortalt om et nummer, som Bolvig lavede med en af bjergene ved navn Chr. Olesen, kaldet Roed. Denne mand var fantastisk til at bande og satte ustandselig en "trumf" på.

Bolvig havde således engang sagt til Roed, at jorden skulle forgå en nærmere angivet dag, hvilket bevirkede, at Roed omgående holdt op med at bande. Da dagen nærmede sig, anmodede Roed om at blive fritaget for strandvagt, idet han gerne ville være hjemme hos konen den sidste nat.

Næste dag oprandt imidlertid uden at noget usædvanligt var hændt, og da Roed om morgenen mødte Bolvig på stranden, fyrede Roed følgende replik af: "Vi slap den onde lyneme, hr. kontrollør". Denne vending har siden været et mundheld i Roeds familie.

Som årene gik, kunne Bolvig iagttage, hvorledes hans jævnaldrende i etaten opnåede udnævnelse til højere embeder. Bolvig selv havde den 28. januar 1847 opnået bestalling som strandkontrollør, og var den 21. maj 1851 ved den nye lønningslov for toldvæsenet blevet udnævnt til toldassistent med prædikat af strandkontrollør, og den kongelige bestalling som toldassistent forelå den 1. juni 1851.

I august måned 1853 blev embedet som toldoppebørselskontrollør på Læsø opslået ledigt. Dette embede var bedre aflønnet end strandkontrollørstillingen i Klitmøller. Læsø var endvidere et sted, hvor tjenesteforholdene kunne sammenlignes med Klitmøller, idet der her forekom mange strandinger. Bolvig søgte sammen med 31 andre om ansættelse på Læsø, og den 27. oktober 1853 blev Bolvig af kongen udnævnt til toldoppebørselskontrollør på Læsø, mod at han stillede den anordningsmæssige sikkerhed for oppebørslerne. Denne sikkerhedsstillelse androg 400 Rbd i anordningsmæssige effekter.

Bolvig kom imidlertid ikke til Læsø. I skrivelse af 16. november 1853 søgte han om henstand med at tiltræde embedet til sommeren 1854, og 9 dage senere søgte han endelig om fritagelse for at overtage embedet under henvisning til sine huslige forhold og navnlig til sin meget sygelige kone.

Bolvigs udnævnelse tilbagekaldtes herefter, og embedet besattes med toldkontrollør i Hornbæk under Helsingør toldsted, E. F. Ørum.

11854 søgte Bolvig embedet som toldkontrollør i Kalundborg, i 1861 embedet som toldinspektør i Holstebro og i 1862 embedet som toldinspektør i Lemvig, men ingen af disse embeder fik han.

Bolvig var således stadig toldassistent med prædikat af strandkontrollør, og som årene gik, kunne selv denne energiske mand godt tænke sig på sine ældre dage at få en roligere tjenstlig tilværelse. Der var et embede i toldvæsenet, som Bolvig var særlig interesseret i. Det var toldforvalterstillingen i Skagen. For Bolvig, der var vant til at leve ved havet og havde indgående kendskab til strandingsforhold, var det en ønskestilling og i Skagen - et af de steder her i landet, hvor der forekom flest strandinger - ville Bolvig rigtig kunne udnytte sine erfaringer.

Man plejer at sige, at der står en kvinde bag ved alt, og når Bolvig havde speciel interesse for Skagen, kan grunden godt tænkes at være den, at hans hustru, Ingeborg Bolvig, født Trane, der var 6 år ældre end sin mand, var født i Skagen. Fru Bolvig, havde været gift med en ungdomsven af Bolvig, men da hendes mand døde, blev hun senere gift med Bolvig. Det var medens Bolvig var tjenstgørende i Vejle.

Ægteparret havde ingen børn, men nekrologen i Frederikshavn Avis anfører, at ægteparret havde haft 2 plejebørn, der begge var døde.

Det ene var Christian Mathiassen, født i Frederikshavn, der er opført i folketællingslisten i 1845, idet alderen er angivet til 27 år. Det andet må være skibsbygger Thomas Trane Jensen, født i Skagen, der døde i Klitmøller den 30. maj 1859, 21 år gammel.

Medens Bolvig boede i Klitmøller forsørgede han og hustruen hendes mor, der var enke, samt hans far, der var enkemand. Disse 2 mennesker døde i Klitmøller henholdsvis i 1848 og 1849.

Da embedet i Skagen i 1860 blev ledigt, indgav Bolvig derfor ansøgning herom. Kr. Andersen fortæller i Thisted Amtsavis i sine artikler om Bolvig, at folketingsmand, kaptajn Jagd, der var en ungdomsven af Bolvig, under et ophold i København hørte, at toldforvalterstillingen i Skagen var ledig. Jagd spurgte derefter generaldirektøren for toldvæsenet, om Bolvig søgte stillingen. Hertil blev der svaret, at dersom Bolvig søgte stillingen, kendte generaldirektøren ingen mand i den danske toldetat, der var berettiget til at blive foretrukket frem for Bolvig.

Bolvig fik imidlertid ikke embedet i Skagen. Den foretrukne blev Frederik Walther, der havde været const. inventarieinspektør ved civillisten og overkontrollør ved det Kongelige Teater. Walther, var cand. phil., og havde fra 1855 til 1861 været medlem af folketinget. Den 15. juni 1860 udnævntes han til toldforvalter i Skagen.

Skuffelsen var stor hos Bolvig, der imødeså, at han herefter måtte forblive resten af sin tjenestetid i Klitmøller. Der gik nu ca. 9 år, da blev stillingen i Skagen igen ledig, idet Frederik Walther blev udnævnt til toldinspektør i Ringkøbing den 22. september 1869.

Toldforvalterstillingen i Skagen blev opslået ledig, Bolvig søgte igen, og denne gang var lykken med ham.

Der gik imidlertid lang tid inden stillingen blev besat, men den 28. september 1870 blev Bolvig udnævnt til toldforvalter i Skagen, og hans ønske var hermed gået i

opfyldelse. Forinden tiltrædelsen af den nye stilling skulle Bolvig dog først have afviklet sine hverv i Klitmøller.

Ved redningsstationen i Hanstholm efterfulgtes han af toldassistent Skak, i Klitmøller af bådmand Peder Frost og i Vorupør af bådformand Søren Andersen.

Nu kunne Bolvig da forlade Klitmøller, det sted, hvor han havde øvet sin manddomsgerning, for at tiltræde sin ønskestilling i Skagen.

Bolvig havde i sin tid af sin forgænger købt ejendommen, matr. nr. 12a og var tillige ejer af ejendommen, matr. nr. 12c, begge i Klitmøller. Ved Bolvigs afrejse blev stillingen i Klitmøller besat med toldassistent i Hanstholm, Hans Andersen Skak, der lejede Bolvigs ejendom. Efter Bolvigs død blev ejendommen i maj måned 1875 solgt til teglbrænder Heinrich Bekker i Ræhr for 4.200 kr. med overtagelse pr. 1. november 1875.

Bolvigs hus i Klitmøller findes ikke mere. Det brændte sidst i 1940'erne. I Klitmøller har maskinmester E. Mortensen, der ejer ejendommen matr. nr. 54, opsat et skilt hvorpå der står "Bolvigs vej". Skiltet står ved landevejen fra Thisted og viser op ad den vej, hvor Bolvigs hus engang har ligget. Til Bolvigs ejendom hørte det gamle jordemoderhus, og det areal, der ligger vest for "Bolvigs vej" kaldes jordemodertoften.

Ved Bolvigs hus var der på østsiden af vejen anlagt en mindre have. Indgangen til denne var ret ejendomme lig, idet dørstolperne bestod af et sæt hvalkæbeben. På lågen var der anbragt et damehoved, stammende fra en gallionsfigur fra et af de mange strandede eller forliste skibe.

Da Bolvig flyttede til Skagen, var han 64 år gammel, men rask og rørig. Det er imidlertid et spørgsmål om Bolvig var glad over at være i Skagen. Herredsfoged, etatsråd C. B. V. Hansen, der i halvfjerdserne var herredsfuldsmægtig i Frederikshavn, har således i en artikel i Historisk årbog for Thisted amt fortalt, at han i årene 1873 og 1874 traf Bolvig under forstrandsauktionerne i Horns herred. Det var herredsfogedens indtryk, at Bolvig ikke var tilfreds på Skagen.

At han og hans hustru ikke glemte Klitmøller, foreligger et synligt bevis for, idet ægteparret i 1872, da Klitmøller kirke blev indviet, skænkede kalk og disk i sølv til kirken.

For Bolvig havde det sikkert været en tvivlsom gevinst at flytte bort fra den egn, hvor han havde øvet sin ungdoms bedrifter, og hvor alle kendte ham og så op til ham som en konge.

Trods alderen kunne Bolvig dog ikke holde sig i ro. Som toldstedschef skulle han være tilstede ved forekommende strandinger, og Bolvig sparede ikke sig selv. Tidlig og silde var han på stranden, når noget var hændt. Selv for en stærk mand som ham indebar det risikoen for forkølelser og andre sygdomme, og tilsidst måtte også han bukke under.

En af de første dage i januar måned 1875 havde han været ude i embeds medfør, og var, da han kom hjem til sin kone, syg og måtte gå til sengs. Det var alvorligt denne gang, for den 5. januar 1875 kl. 14 om eftermiddagen henvoer han efter få timers sygeleje, og den 12. januar fandt begravelsen sted. I kirkebogen angives dødsårsagen som hjertesygdom.

Bolvig var en stout sømandstype blandt forrige århundredes kysttoldere på den barske vesterhavskyst. Han var modig og pligtopfyldende - en tro statens tjener.

Et billede af Bolvig har ikke kunnet findes, og de sidste linier skal derfor være M. Goldschmidts beskrivelse af Bolvig i rejsedagbogen fra 1865: "Hr. Bolvig er nu 58 år og ser ud, netop som man tænker sig en rigtig dansk, kraftig, tro mand".

Kilder:

1. Thisted toldsteds kopibøger.
2. "Konduitelister" indsendt fra Thisted toldsted.
3. Kalender over Toldetaten i Danmark 1871.
4. C. P. Eisenreich: "Det nørrejyllandseisen" (1927).
5. M. Goldschmidt: "Dagbog fra en Reise på Vestkysten af Vendsyssel og Thy" (1865).
6. "Fra den gamle Skibskiste", skipper Jens Konge Jensens erindringer.
7. Henry E. Pedersen: "Thisted og Thy i Fjendevold under Krigen i 1864" (Historisk Årbog for Thisted Amt, 1947).
8. Fhv. herredsfoged, etatsråd C. B. V. Hansen: "Lidt om J. P. Jacobsen" (Historisk Årbog for Thisted Amt, 1914).
9. Kr. Andersen: "Strandkontrollør Bolvig og hans kamp mod smuglerier i Klitmøller" - artikler i Thisted Amtsavis den 24/4, 25/4, 27/4 og 29/4 1935.
10. Thisted Amtsavis, diverse årgange.
11. Frederikshavn Avis den 8. januar 1875.
12. Folketællingen i 1845 (Vester Vandet sogn). Mikrofilm på centralbiblioteket i Thisted.
13. Oplysninger modtaget fra Ordenskapitlers sekretariat; Rigsarkivet samt Landsarkivet for Nørrejylland.
14. Udskrift af kirkebogen i Skagen.
15. Oplysninger modtaget fra statsbibliotekar, dr. phil. G. Krogh-Jensen, "Næsbohus", Vesløs samt maskinmester E. Mortensen, Thisted.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1967, side 360-376).